

UTVRĐIVANJE OBVEZE POREZA NA DOBIT U HRVATSKOJ

Oroz, Filip

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic in Pozega / Veleučilište u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:112:401383>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-17**

VELEUČILIŠTE U POŽEGI
STUDIA SUPERIORA POSEGANA

Repository / Repozitorij:

[Repository of Polytechnic in Pozega - Polytechnic in Pozega Graduate Thesis Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U POŽEGI

FILIP OROZ, MBS: 7191

UTVRĐIVANJE OBVEZE POREZA NA DOBIT U HRVATSKOJ

ZAVRŠNI RAD

Požega, 2018 godine.

VELEUČILIŠTE U POŽEGI
DRUŠTVENI ODJEL
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO

**UTVRĐIVANJE OBVEZE POREZA NA DOBIT U
HRVATSKOJ**

ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA OPOREZIVANJE PODUZEĆA

MENTOR: mr.sc. Svjetlana Letinić, v.pred.

STUDENT: Filip Oroz

Matični broj studenta: 7191

Požega, 2018 godine.

SAŽETAK

Porezi su definirani kao prisilna davanja državi bez izravne protuusluge. Upravo zbog toga ljudi ne doživljavaju porez kao nešto pozitivno. Porezi su jedan od najvažnijih i najvećih prihoda svake države. Postoje tri podjele poreza: prema vrsti porezne osnovice, razini državne vlasti i načinu utvrđivanja porezne obveze (izravni i neizravni). Porez na dobit pripada izravnom porezu jer se plaća izravno u proračun, prije trošenja dohotka. Porez na dobit porezni obveznici plaćaju na ostvarenu dobit u poslovnoj godini. Visina porezne obveze ovisi o raznim čimbenicima kao što su brojne olakšice, oslobođenja, porezno priznati i nepriznati rashodi i sl. Za utvrđivanje porezne osnovice polazi se od računovodstvene dobiti/gubitka koja se unosi u Obrazac PD, a zatim se uvećava odnosno umanjuje za određene stavke prema relevantnim zakonskim propisima.

Ključne riječi: porez na dobit, dobit, porezna osnovica, porezna obveza, PD obrazac

SUMMARY

Taxes are defined as compulsory payments to the state without direct service in return. Because of that, people do not experience tax as something positive. Taxes are one of the most important and largest revenue of each country. There are three tax divisions: by type of tax base, according to the level of government and according to the method of determining the tax liabilities (direct and indirect). Income tax belongs to direct tax because it is paid directly into the budget, before spending the income. Income tax taxpayers pay on the profit in the business year. The amount of tax liability depends on various factors such as numerous reliefs, exemptions, tax-recognized and unrecognized expenses and etc. For determining the tax base, it starts with the accounting profit / loss that is entered in the PD Form and then increases or decreases for certain items according to relevant legal regulations.

Key words: profit tax, profit, tax base, tax liability, PD form

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. TEMELJNE ODREDNICE POREZA NA DOBIT	2
2.1. Povijesni razvoj poreza na dobit	2
2.2. Obveznici poreza na dobit.....	4
2.3. Porezna osnovica.....	5
2.4. Porezna stopa i razdoblje oporezivanja	9
2.5. Proračunski prihodi poreza na dobit.....	10
2.6. Oporezivanje dobiti u zemljama Europske unije	11
3. UTVRĐIVANJE OBVEZE POREZA NA DOBIT	13
3.1. Postupak utvrđivanja računovodstvene dobiti/gubitka	13
3.2. Metodologija sastavljanja prijave poreza na dobit	14
3.3. Predaja i verifikacija prijave poreza na dobit.....	16
3.4. Utjecaj ostvarene dobiti/gubitka i porezne obveze na financijske izvještaje	17
4. POREZNI I RAČUNOVODSTVENI ASPEKT OPOREZIVANJA DOBITI NA PRIMJERU PODUZEĆA „XYZ d.o.o.“	20
5. ZAKLJUČAK	25
LITERATURA.....	26
POPIS TABLICA.....	28
POPIS SLIKA	28
POPIS GRAFIKONA	28
POPIS SHEMA	28
POPIS KRATICA	28
PRILOG	29

1. UVOD

Za izradu završnog rada odabrana je tema Utvrđivanje obveze poreza na dobit u Hrvatskoj iz kolegija Oporezivanje poduzeća.

U prvom dijelu rada obradit će se temeljne odrednice poreza na dobit. Ukratko će se prikazati povijesni razvoj poreza na dobit u Hrvatskoj, objasniti tko su porezni obveznici, što predstavlja i kako se izračunava porezna osnovica, što je porezna stopa i koja su razdoblja oporezivanja. Nadalje, uklatko će biti opisano oporezivanje u zemljama Europske unije.

U drugom dijelu rada prikazat će se postupak utvrđivanja obveze poreza na dobit počevši od računovodstvene dobiti/gubitka. Nakon utvrđivanja dobiti odnosno gubitka detaljno će se objasniti metodologija sastavljanja prijave poreza na dobit te postupak predaje i verifikacije prijave poreza na dobit. Nakon teorijskog dijela rada, na praktičnom primjeru bit će prikazan porezni i računovodstveni aspekt oporezivanja dobiti u izabranom poduzeću.

2. TEMELJNE ODREDNICE POREZA NA DOBIT

2.1. Povijesni razvoj poreza na dobit

Kronologija razvoja zakonskog okvira poreza na dobit opisana je u djelu autora Jelčić i Bejaković (2012.). Dakle, početkom 1990-tih godina u Hrvatskoj se oporezivanje temeljilo na Zakonu o neposrednim porezima (NN 19/1990). Prema tom Zakonu osnovicu poreza na dobit činila je razlika između ukupnih prihoda i rashoda u jednoj poslovnoj godini. Porezna stopa za rezidente bila je 35%, dok se za nerezidente primjenjivala porezna stopa od 17,5%. Porez na dobit prvi put je bio reguliran posebnim zakonom tek od 1. siječnja 1994. godine kada se počeo primjenjivati Zakon o porezu na dobit (u daljnjem tekstu: ZoPD, NN 109/93).

Primjenom ZoPD (NN 109/93) porezna stopa smanjena je na 25% i uvedena je tzv. zaštitna kamata. Zaštitna kamatna stopa umanjivala je osnovicu poreza na dobit. Zaštitna kamata izračunavala se tako da se ukamaćivao vlastiti kapital zaštitnom kamatnom stopom i za tako izračunati iznos zaštitnih kamata umanjivala osnovica poreza na dobit. Sastojala se od fiksnog (3%) i varijabilnog dijela (izražen rastom proizvođačkih cijena industrijskih proizvoda), a njezina svrha je bila da iz porezne osnovice poreza na dobit isključi prividne dobitke koji su rezultat rasta cijena, postizanje neutralnosti različitih investicija i postizanje neutralnosti različitih izvora financiranja. Po prvi put je regulirana i materija oporezivanja gospodarskih subjekata. Obveznici poreza na dobit prema tadašnjem ZoPD bila su sva trgovačka društva koja su obavljala djelatnost radi stjecanja dobiti, tuzemne jedinice inozemnih poduzetnika i fizičke osobe koje su samostalno i trajno obavljale djelatnost radi stjecanja dobiti ako su se odlučile da umjesto poreza na dohodak plaćaju porez na dobit, uz obvezno vođenje poslovnih knjiga (u određenim slučajevima fizička osoba je i po sili zakona morala biti obveznik poreza na dobit).

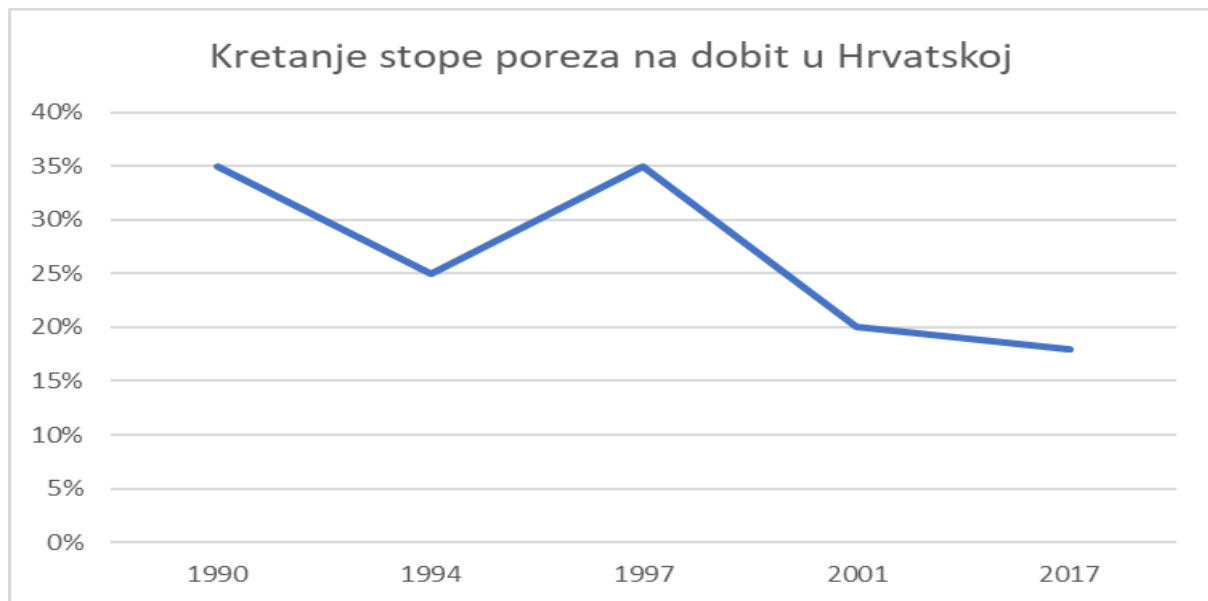
Osnovica poreza na dobit bila je razlika između vlastitog kapitala uloženog u djelatnost poduzetnika na kraju i na početku razdoblja utvrđivanja porezne obveze, koja je uvećana odnosno umanjena za propisima utvrđen iznos. Zakonom o izmjenama i dopunama ZoPD krajem 1996. godine došlo je do povećanja porezne stope na 35% te povećanja realne zaštitne kamate stope na 5%.

Godine 2000. dolazi do novog pristupa oporezivanja dobiti. Stupanjem na snagu tadašnjeg ZoPD (NN 127/00) 1. siječnja 2001. godine dolazi do smanjenja stope poreza na dobit s 35% na 20%, ukidanja primjene zaštitne kamate, uvođenja novih poreznih oslobođenja, olakšica, poticaja i dr. Vodile su se mnoge rasprave o opravdanosti ukidanja zaštitne kamate, ali bez obzira na to ovaj Zakon je bio superiorniji u odnosu na prijašnji. Uključene su odredbe nekih zakona koje su se odnosile na oporezivanje dobiti, kao što su Zakon o područjima posebne državne skrbi, Zakon o športu, Zakon o slobodnim zonama, Zakon o poticanju ulaganja i dr., te su uvedene neke nove porezne pogodnosti kojih ranije nije bilo. Obveznik poreza na dobit bilo je trgovačko društvo i druga pravna osoba koja obavlja djelatnost radi stjecanja dobiti. Obveznik je bila i tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika. Porezni obveznik mogla je biti i fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta, slobodnih zanimanja, poljoprivrede i šumarstva te drugih djelatnosti koje se oporezuju kao obrt u smislu Zakona o porezu na dohodak, ako podnese zahtjev mjerodavnoj ispostavi Porezne uprave da će umjesto poreza na dohodak plaćati porez na dobit.

Od 1. siječnja 2005. u primjeni je novi ZoPD koji je do danas više puta izmijenjen (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16). Porezna osnovica prema novom Zakonu se izračunava kao razlika između prihoda i rashoda utvrđenih prema računovodstvenim propisima. Dobivena razlika se povećava i smanjuje za prihode i rashode koji se priznaju u porezne svrhe. Za rezidenta je porezna osnovica ukupna dobit ostvarena u Hrvatskoj i u inozemstvu, a za nerezidenta dobit ostvarena u Hrvatskoj.

Na Grafikonu 1. prikazano je kretanje poreznih stopa u Hrvatskoj od 1990. do 2017. godine. Najveća stopa poreza na dobit bila je 1990. godine 35%, dok ona danas iznosi 18% odnosno 12% što je ujedno i najmanja stopa poreza na dobit u Hrvatskoj u posljednjih 20-tak godina.

Grafikon 1.: Kretanje stope poreza na dobit u Hrvatskoj

Izvor: prilagođeno prema Jelčić i Bejaković (2012.)

2.2. Obveznici poreza na dobit

Prema članku 2. ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) obveznik poreza na dobit je:

1. Trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi,
2. Tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika (nerezident),
3. Porezni obveznik je i fizička osoba, koja ostvaruje dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka, ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak,
4. Porezni obveznik je i fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti prema propisima o porezu na dohodak:
 - a) ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kuna ili
 - b) ako ispunjava dva od sljedeća tri uvjeta:
 - u prethodnom poreznom razdoblju ostvario je dohodak veći od 400.000,00 kuna,
 - ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000,00 kuna,
 - u prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljava više od 15 radnika.

5. Iznimno, tijela državne uprave, tijela područne (regionalne) samouprave, tijela lokalne samouprave, Hrvatska narodna banka, državne ustanove, ustanove jedinica područne (regionalne) samouprave, ustanove jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge, umjetničke udruge, dobrovoljna vatrogasna društva, zajednice tehničke kulture, turističke zajednice, sportski klubovi, sportska društva i savezi, zaklade i fundacije, ako obavljaju gospodarstvenu djelatnost, a neoporezivanje te djelatnosti bi dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, obveznici su poreza na dobit za tu djelatnost te
6. Svaki onaj poduzetnik koji se ne ubraja u poduzetnike nabrojane u točkama od 1.- 5., a koji nije obveznik poreza na dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka i čija se dobit ne oporezuje drugdje.

2.3. Porezna osnovica

Poreznu osnovicu predstavlja dobit koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, uvećana i umanjena prema odredbama ZoPD (Zakon o porezu na dobit NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16).

Poreznu osnovicu poreznog obveznika rezidenta čini dobit ostvarena u tuzemstvu i inozemstvu, dok poreznu obvezu nerezidenta čini samo dobit ostvarena u tuzemstvu.

Prema čl. 6. ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) porezna osnovica se uvećava za:

- za rashode od vrijednosnih usklađenja dionica i udjela (nerealizirani gubici), ako su bili iskazani u rashodima,
- za svotu amortizacije iznad svota propisanih u članku 12. ovoga Zakona,
- za 50% troškova reprezentacije (ugošćenja, darova sa ili bez utisnutog znaka tvrtke ili proizvoda, troškova odmora, športa, rekreacije, zakupa automobila, plovila, zrakoplova, kuća za odmor), u visini troškova nastalih iz poslovnog odnosa s poslovnim partnerom,

- za 50% troškova, osim troškova osiguranja i kamata, nastalih u svezi s vlastitim ili unajmljenim motornim vozilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz (osobni automobil, plovilo, helikopter, zrakoplov i sl.) poslovnih, rukovodnih i drugih zaposlenih osoba, ako se na osnovi korištenja sredstava za osobni prijevoz ne utvrđuje plaća,
- za manjkove na imovini iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske gospodarske komore, odnosno Hrvatske obrtničke komore, u smislu propisa o porezu na dodanu vrijednost, po kojoj osnovi se ne plaća porez na dohodak,
- za troškove prisilne naplate poreza ili drugih davanja,
- za kazne koje izriče mjerodavno tijelo,
- za zatezne kamate između povezanih osoba,
- za povlastice i druge oblike imovinskih koristi danih fizičkim ili pravnim osobama da nastane, odnosno ne nastane određeni događaj, tj. da se određena radnja obavi, primjerice, bolje ili brže nego inače ili da se propusti obaviti,
- za darovanja iznad svote propisane zakonom,
- za kamate koje nisu porezno priznati rashod,
- za rashode utvrđene u postupku nadzora s pripadajućim porezom na dodanu vrijednost, porezom na dohodak, prirezom porezu na dohodak, te obveznim doprinosima koji su nastali u svezi skrivenih isplata dobiti, te izuzimanja dioničara, članova društva i fizičkih osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost od koje se plaća porez na dobit, te s njima povezanim osobama,
- za sve druge rashode koji nisu izravno u svezi s ostvarivanjem dobiti i druge svote povećanja porezne osnovice, a koji nisu bili uključeni u poreznu osnovicu,
- za sredstva u vlasništvu poreznog obveznika troškovi goriva i ulja, održavanja i popravaka, registracije i amortizacije,
- za rent-a-car usluge zaračunana naknada uvećana za troškove goriva,
- za vozila u najmu trošak naknade po ugovoru, trošak goriva i održavanja te svi drugi troškovi koje po ugovoru o najmu snosi korisnik najma, a kod financijskog najma trošak amortizacije i
- za privremeno nepriznate rashode.

Proizvodi i roba poreznog obveznika koja na sebi ima oznaku „nije za prodaju“, te drugi reklamni predmeti s nazivom tvrtke, proizvoda i drugog oblika reklame (čaše, pepeljare, podmetači, olovke, rokovnici, upaljači, privjesci i sl.) koji su dani za uporabu u prodajnom prostoru kupca i potrošačima ako njihova pojedinačna vrijednost ne prelazi 160,00 kuna bez poreza na dodanu vrijednost se ne smatraju se reprezentacijom.

Prema čl. 6. ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) porezna osnovica se umanjuje za:

- za prihode od dividendi i udjela u dobiti,
- za prihode od vrijednosnih usklađenja dionica i udjela (nerealizirani dobiti) ako su bili uključeni u poreznu osnovicu,
- za prihode od naplaćenih otpisanih potraživanja koja su u prethodnim poreznim razdobljima bila uključena u poreznu osnovicu, a nisu isključena iz porezne osnovice kao porezno priznati rashod,
- za svotu amortizacije koja nije bila porezno priznata u ranijim razdobljima do vrijednosti propisane u čl. 12. ZoPD,
- za svotu poticaja u obliku poreznog oslobođenja ili olakšice sukladno posebnim propisima i
- za rashode ranijih razdoblja koji su bili uključeni u poreznu osnovicu.

Prema čl. 5. ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) porezni obveznik koji u prethodnom poreznom razdoblju nije ostvario prihode veće od 3.000.000,00 kuna može poreznu osnovicu utvrditi prema novčanom načelu. Prema novčanom načelu porez na dobit plaća se samo na dio koji je realiziran prema novčanom toku. Porezna osnovica utvrđuje se na način da se računovodstvena dobit prije propisanih uvećanja ili umanjenja uveća ili umanja za određene nenovčane transakcije i nerealizirane dobitke/gubitke te određene novčane transakcije i realizirane dobitke/gubitke.

Prema čl. 5. stavku 7. ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) porezna osnovica prema novčanom načelu dodatno se:

a) uvećava za:

- rashode (gubitke) od vrijednosnih usklađenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine,
- rashode (gubitke) od vrijednosnih usklađenja financijske imovine,
- rashode vrijednosnog usklađenja potraživanja od kupca za isporučena dobra i obavljene usluge,
- rashode od rezerviranja,
- rashode od nerealiziranih tečajnih razlika,
- rashode od ostalih nenovčanih transakcija,
- smanjenja potraživanja od poslovnih aktivnosti,
- smanjenja kratkotrajnih potraživanja po osnovi kamata priznatih u prihode,
- smanjenja zaliha,
- povećanja kratkoročnih obveza od poslovnih aktivnosti,
- povećanja kratkoročnih obveza po osnovi kamata priznatih u rashode i
- ostale korekcije koje povećavaju dobit.

b) umanjuje za:

- prihode od vrijednosnih usklađenja financijske imovine,
- prihode od rezerviranja,
- prihode od nerealiziranih tečajnih razlika,
- prihode od ostalih nenovčanih transakcija,
- povećanja potraživanja od poslovnih aktivnosti,
- povećanja kratkotrajnih potraživanja po osnovi kamata priznatih u prihode,
- povećanja zaliha,
- smanjenja kratkoročnih obveza od poslovnih aktivnosti,
- smanjenja kratkoročnih obveza po osnovi kamata priznatih u rashode i
- ostale korekcije koje smanjuju dobit.

2.4. Porezna stopa i razdoblje oporezivanja

Prema čl. 28. ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) porez na dobit plaća se na utvrđenu poreznu osnovicu po stopi:

1. 12% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 3.000.000,00 kuna ili
2. 18% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi jednaki ili veći od 3.000.000,01 kuna.

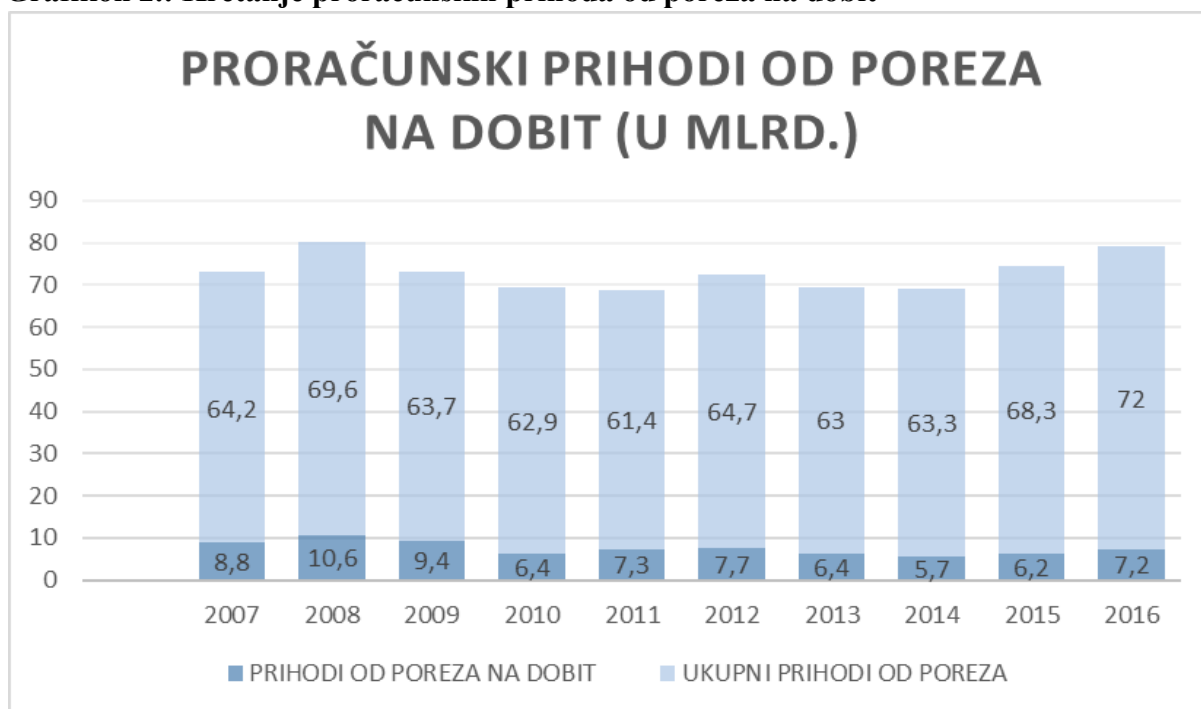
Prema čl. 28.a ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) porezni obveznici koji obavljaju djelatnost na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara, a koji zapošljavaju više od pet zaposlenika u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, pri čemu više od 50% zaposlenika ima prebivalište i borave na potpomognutom području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti, odnosno na području Grada Vukovara, ne plaćaju porez na dobit. Porezni obveznici koji obavljaju djelatnost na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Hrvatske, a koji zapošljavaju više od pet zaposlenika u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, pri čemu više od 50% zaposlenika ima prebivalište i borave na potpomognutom području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti, odnosno na području Grada Vukovara, plaćaju 50% od propisane stope poreza.

Porez na dobit se utvrđuje za porezno razdoblje koje je u pravilu kalendarska godina. Na zahtjev poreznog obveznika Porezna uprava može odobriti da se porezno razdoblje i kalendarska godina razlikuju. Porezno razdoblje ne smije prelaziti razdoblje od 12 mjeseci. Izabrano porezno razdoblje ne može se mijenjati 3 godine (čl. 29. ZoPD NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16).

2.5. Proračunski prihodi poreza na dobit

Porez na dobit pripada državnom porezu što znači da se u cijelosti iznos obveze poreza na dobit uplaćuje u državni proračun. Najznačajniji prihodi državnog proračuna su prihodi od poreza. Porezni prihodi čine preko 50% ukupnih proračunskih prihoda. Najveći udio u poreznim prihodima čini porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV). Nakon PDV-a veliki udio u poreznim prihodima čine trošarine i porez na dobit. Na Grafikonu 2. prikazani su ukupni prihodi od poreza i prihodi od poreza na dobit od 2007. do 2016. godine. Budući da se porez na dobit plaća prema ostvarenim poslovnim rezultatima prethodne godine prikazani prihodi od poreza na dobit rezultat su gospodarskog stanja i aktivnosti u prethodnoj godini. U 2009. godini došlo je do smanjenja prihoda o poreza na dobit za približno 10,6%. Navedeno je bila posljedica početka svjetske gospodarske krize. Do povećanja prihoda od poreza na dobit dolazi tijekom 2011. i 2012. godine kao rezultat povećanja dobit poduzeća, prvenstveno banaka (Ministarstvo financija, 2009.-2012.). U narednim godinama negativan učinak na prihode od poreza na dobit uglavnom su imale izmjene i dopune ZoPD kojima se uvela mogućnost umanjenja osnovice poreza na dobit i to za dobit koja je ostvarena u tom poreznom razdoblju pod uvjetom da se upiše kao povećanje temeljnog kapitala, odnosno uloži u investicije.

Grafikon 2.: Kretanje proračunskih prihoda od poreza na dobit

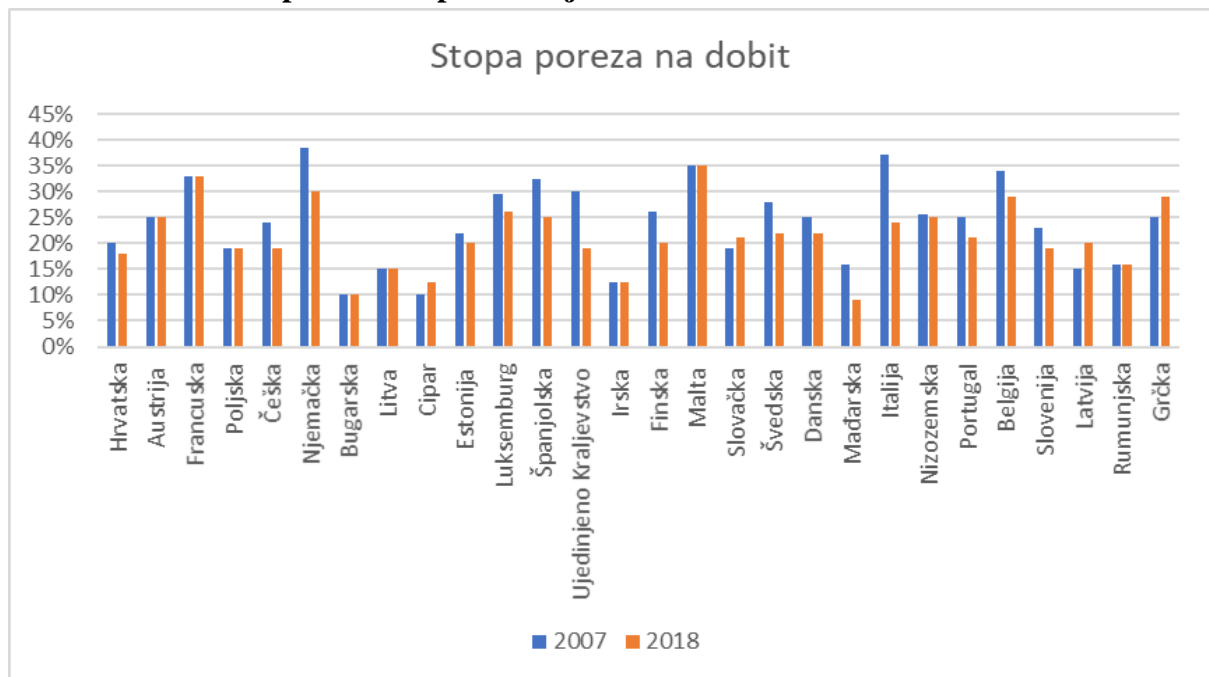

Izvor: prilagođeno prema Ministarstvo financija (razdoblje 2007.-2016.)

2.6. Oporezivanje dobiti u zemljama Europske unije

Kao što ne može određivati kako države članice troše svoje prihode od poreza tako Europska unija (u daljnjem tekstu: EU) ne može izravno odlučivati u utvrđivanju poreznih stopa u zemljama članicama, ali nadzire nacionalne porezne propise kako bi se osiguralo da budu u skladu s određenim politikama EU. U pravilu slabo razvijene zemlje imaju manju stopu poreza na dobit. S manjom stopom oporezivanja dobiti nastoje privući što veći broj investitora u svoju zemlju kako bi potakli gospodarski rast. Način oporezivanja dobiti u drugim zemljama EU je dosta sličan kao i u Hrvatskoj. Kao i kod nas, u zemljama EU poreznu osnovicu poreznog obveznika rezidenta čini dobit ostvarena u tuzemstvu i inozemstvu, a poreznu obvezu nerezidenta čini samo dobit ostvarena u tuzemstvu. Razlike, među zemljama članicama, vidljive su u poreznim stopama i olakšicama. Grafikon 3. prikazuje visinu poreznih stopa zemalja EU tijekom svjetske gospodarske krize i danas. Najveća stopa poreza na dobit trenutno je na Malti (35%), dok je najmanja stopa u Mađarskoj (9%). Većina zemalja EU trenutno ima nižu stopu poreza na dobit nego u vrijeme svjetske gospodarske krize.

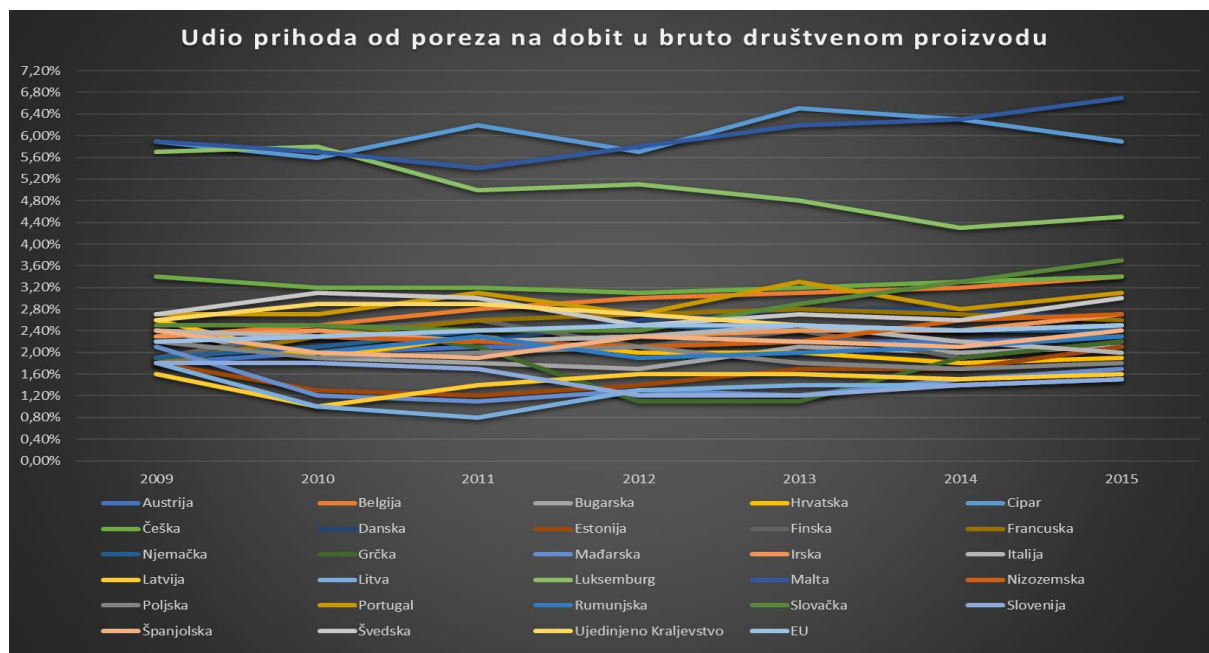
Grafikon 3.: Visina porezne stope u zemljama EU

Izvor: prilagođeno prema <https://tradingeconomics.com/euro-area/corporate-tax-rate>

Udio prihoda od poreza na dobit u bruto društvenom proizvodu (u daljnjem tekstu: BDP) nije pretjerano velik. Razlozi navedenom mogu biti sljedeći: poduzetnici sele sjedišta u zemlje s manjim poreznim opterećenjem, još uvijek je prisutna „utaja“ poreza, postoji niska stopa poreza na dobit, loše gospodarsko stanje i sl. Grafikon 4. prikazuje udio prihoda od poreza na dobit u bruto društvenom proizvodu u zemljama EU. Prosječni udio prihoda od poreza na dobit u BDP-u u EU iznosi oko 2,4%, dok je u Hrvatskoj prosjek oko 2%.

Grafikon 4.: Udio prihoda od poreza na dobit u bruto društvenom proizvodu

Izvor: prilagođena prema European Commission (2017.)

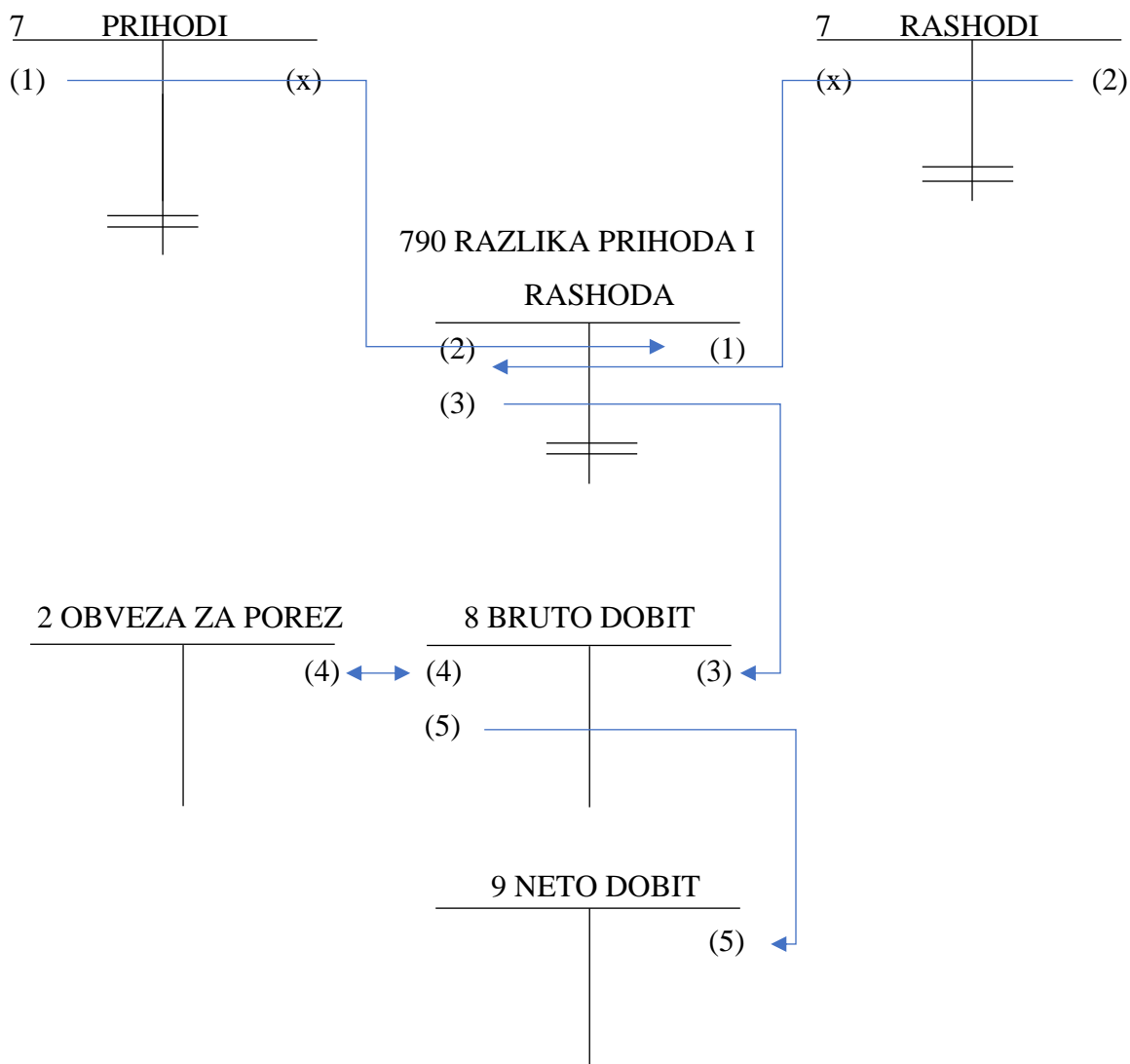
Iz gore navedenog grafikona je vidljiv odnos samo između BDP-a i poreza na dobit. Prema izvješću Europske Komisije (2017.) udio prihoda od direktnih poreza u BDP-u u EU prosječno se kreće oko 13%. Nešto malo veći udio je udio prihoda od indirektnih poreza koji se kreće oko 13,5%. U Hrvatskoj je značajna razlika između udjela prihoda od direktnih i indirektnih poreza u BDP-u. Prosječni udio prihoda od direktnih poreza u BDP-u kreće se oko 6%. Udio prihoda od indirektnih poreza u BDP-u kreće se oko 18,5%. Razlog tome je loša gospodarska situacija i visoko porezno opterećenje potrošnje. Stopa poreza na dobit snižena je sa 20% na 18% u 2017. godini kao dio porezne reforme koja je trebala smanjiti porezno opterećenje i povećati plaće, ali stopa PDV-a koja je povećana u vrijeme ekonomske krize s 23% na 25% i dalje je ostala nepromijenjena što znači da je i dalje veliko porezno opterećenje potrošnje. S obzirom da su indirektni porezi najizdašniji i da su javna potrošnja i dug vrlo veliki državi je teško odreći se dijela prihoda od indirektnih poreza snižavanjem poreznih stopa indirektnih poreza.

3. UTVRĐIVANJE OBVEZE POREZA NA DOBIT

3.1. Postupak utvrđivanja računovodstvene dobiti/gubitka

Izračun porezne osnovice zahtjeva utvrđivanje računovodstvene dobiti odnosno gubitka. Do računovodstvene dobiti/gubitka dolazi se sučeljavanjem prihoda i rashoda. Svi prihodi i rashodi ostvareni u poslovnoj godini prenose se na konto 79 Razlika prihoda i rashoda. Dobivena razlika na kontu Razlika prihoda i rashoda prenosi se na konto 82 Dobit/gubitak prije oporezivanja. Nakon utvrđivanja porezne obveze rezultat se prenosi na konto 83 Raspored dobiti/gubitka i konto 26 Obveza za porez na dobit, a zatim se dobiveni rezultat poslovanja prenosi na konto 94 Dobit ili gubitak tekuće godine.

Shema 1.: Utvrđivanje financijskog rezultata

Izvor: prilagođeno prema Jurić (2017.)

3.2. Metodologija sastavljanja prijave poreza na dobit

Obrazac prijave poreza na dobit (u daljnjem tekstu: Obrazac PD) sastavlja se za određeno razdoblje odnosno za poslovnu godinu. To je najčešće razdoblje od 1.1.20xx do 31.12.20xx. Na prvoj stranici Obrasca PD se upisuju podaci o poreznom obvezniku. Nakon ispunjavanja podataka o poreznom obvezniku unose se podaci koji su evidentirani u poslovnim knjigama kako bi došli do porezne obveze ukoliko ona postoji (vidjeti Prilog 1).

U poziciju I Obrasca PD unose se podaci iz računa dobiti i gubitka (ukupni prihodi i rashodi). Oduzimanjem ukupnih prihoda od ukupnih rashoda dolazi se do poslovnog rezultata. Ukoliko su prihodi veći od rashoda poduzeće je ostvarilo dobit, u suprotnom ostvarilo je gubitak.

U poziciju II upisuju se podaci koji prema ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) i Pravilniku o porezu na dobit (NN 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18, u daljnjem tekstu: Pravilnik) povećavaju dobit odnosno smanjuju gubitak.

U poziciju III upisuju se podaci koji prema ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) i Pravilniku (NN 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18) smanjuju dobit odnosno povećavaju gubitak.

Ukoliko je nakon povećanja i smanjenja dobiti/gubitka poduzeće ostvarilo poreznu dobit ispunjava se pozicija IV u koju se upisuje dobit nakon povećanja i smanjenja i preneseni porezni gubitak ukoliko postoji. Ukoliko je dobit veća od prenesenog gubitka poduzeće ima poreznu obvezu u suprotnom porezna obveza ne postoji. Prema čl. 17. ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) porezni gubitak se može prenositi najviše 5 godina.

Ukoliko je nakon povećanja i smanjenja dobiti/gubitka poduzeće ostvarilo gubitak ispunjava se pozicija V i u nju se upisuje gubitak nakon povećanja i smanjenja i preneseni porezni gubitak ukoliko postoji. Zbrajanjem gubitka i prenesenog poreznog gubitka dobiva se ukupni gubitak za prijenos u slijedeće razdoblje.

U poziciju VI upisuju se podaci ukoliko poduzeće ima poreznu obvezu kako bi se izračunala porezna obveza. Upisuje se ukupna porezna osnovica i porezna stopa.

U poziciju VII upisuju se podaci o poreznim olakšicama, oslobođenjima i poticajima ukoliko ih poduzeće koristi.

U poziciju VIII unosi se porezna obveza nakon odbitaka olakšica, oslobođenja i poticaja, uplaćenog poreza u inozemstvu i predujmova. Prema čl. 30. ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) ako je porezni obveznik platio porez na dobit ili njemu istovrsni porez na ostvarene prihode ili dobit u inozemstvu može uračunati plaćeni porez u inozemstvu u tuzemni porez najviše do iznosa poreza na dobit koji bi platio u tuzemstvu. Prema Pravilniku (NN 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18) predujmovi za slijedeće razdoblje izračunavaju se tako da se porezna obveza podijeli s brojem mjeseci poslovanja u poreznom razdoblju za koje se podnosi prijava poreza na dobit.

3.3. Predaja i verifikacija prijave poreza na dobit

Rok za podnošenje prijave poreza na dobit je najkasnije četiri mjeseca nakon isteka razdoblja za koje se utvrđuje porez na dobit. Porezni obveznik poreza na dobit je dužan podnijeti poreznu prijavu i dostaviti obračun poreza na dobit na Obrascu PD.

Prema čl. 46. Pravilnika (NN 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18) uz Prijavu poreza na dobit dostavljaju se:

- bilanca i račun dobiti i gubitka,
- posebni obračun za korištene olakšice i oslobođenja,
- izjava o načinu korištenja više plaćenog poreza na temelju porezne prijave, ako je predujmovima plaćeno više poreza nego što je obračunano u poreznoj prijavi,
- pregled prenesenog gubitka po godinama,
- izvješće o poslovnim događajima s povezanim osobama,
- izvješće o obvezi doprinosa i
- ostale isprave propisane Pravilnikom i posebnim propisima.

Porezna prijava dostavlja u nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema sjedištu obveznika poreza na dobit. Veliki i srednji poduzetnici prijavu poreza na dobit podnose elektroničkim putem u okviru sustava e-porezna. Porezna obveza za pojedino razdoblje se smanjuje za iznos uplaćenog predujma poreza na dobit. Ukoliko ima više uplaćenog predujma poreza od obveze razlika se na zahtjev vraća poreznom obvezniku ili prenosi u slijedeće razdoblje. Porezni obveznik dužan je platiti porez s danom podnošenje porezne prijave.

3.4. Utjecaj ostvarene dobiti/gubitka i porezne obveze na financijske izvještaje

Prema Gulin et al. (2006.) financijski izvještaji pružaju informacije o financijskoj situaciji ili položaju poslovnog subjekta. Nadalje autori naglašavaju kako na temelju informacija iz financijskih izvještaja investitori i njihovi savjetnici donose odluku o tome hoće li ulagati u te subjekte. Informacije o uspješnosti poslovanja bitne su svim korisnicima financijskih izvještaja. Informacije o dobiti (gubitku), raspoređivanju neto dobiti ili pokriću gubitka imaju veliku važnost u poslovnom odlučivanju.

Prema čl. 19. Zakona o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16) temeljni financijski izvještaju su:

- bilanca,
- račun dobiti i gubitka,
- izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti,
- izvještaj o novčanim tokovima,
- izvještaj o promjenama kapitala,
- bilješke uz financijske izvještaje.

Bilanca je trenutni prikaz stanja imovine, obveza i kapitala poslovnog subjekta. Sastoji se od aktive i pasive. Osnovno obilježje bilance je bilančna ravnoteža što znači da vrijednost aktive mora biti jednaka vrijednosti pasive. U aktivni se nalazi dugotrajna i kratkotrajna imovina. U pasivi se nalazi kapital, dugoročne obveze i kratkoročne obveze.

Račun dobiti i gubitka prikazuje uspješnost poslovanja u određenom vremenskom razdoblju. Sadrži poslovni rezultat kao razliku prihoda i rashoda između dva datuma bilance. Prihodi predstavljaju povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku povećanja imovine ili smanjenja obveza. Rashodi predstavljaju smanjenje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku smanjenja imovine ili povećanja obveza. Ukoliko su prihodi veći od rashoda imamo dobit, u suprotnom imamo gubitak. Postoje dvije metode sastavljanja računa dobiti i gubitka, a to su metoda ukupnih troškova i funkcijska metoda.

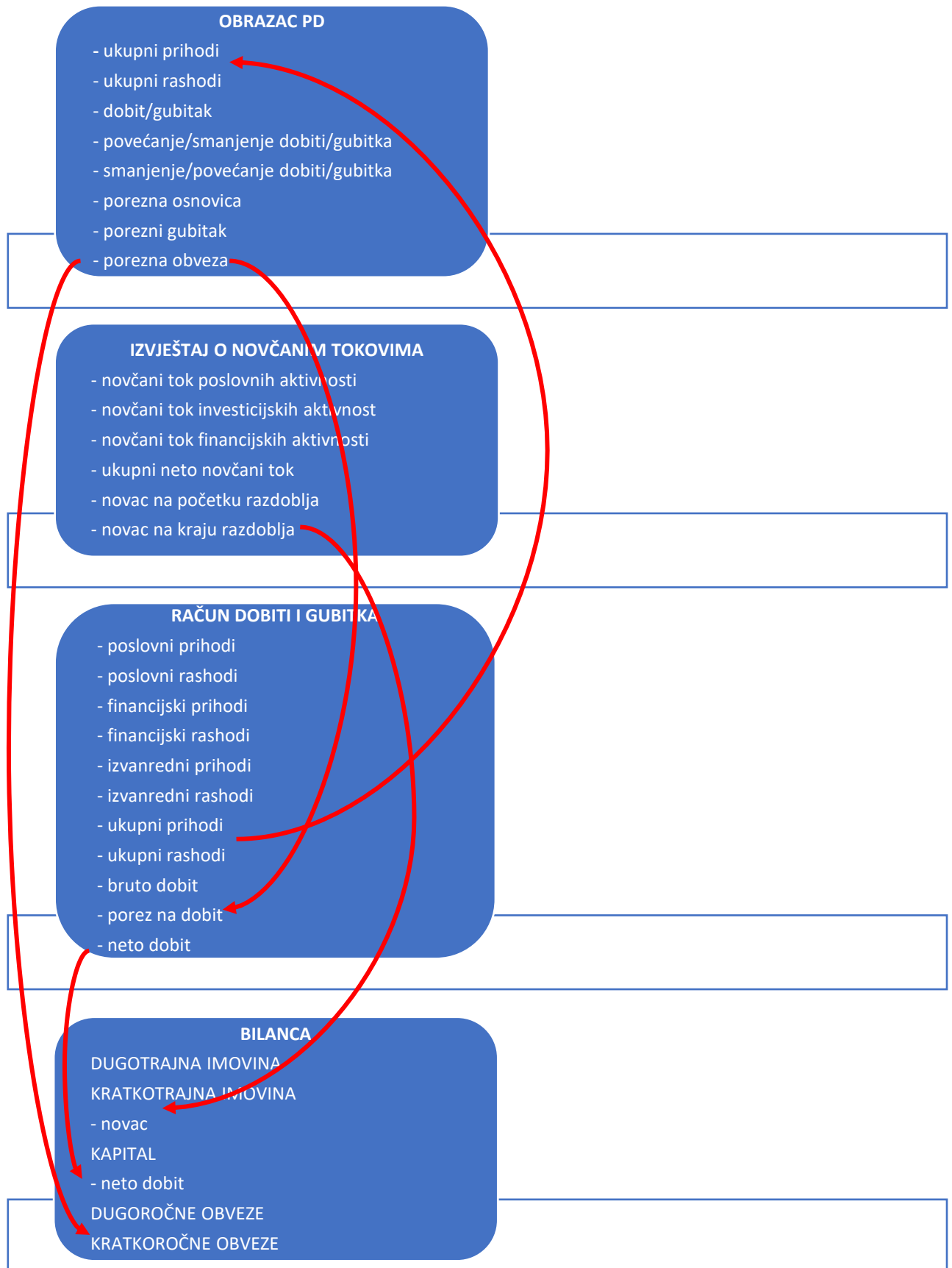
Izvještaj o novčanom toku prikazuje primitke i izdatke tijekom određenog vremenskog razdoblja. Sastavlja se za tri vrste aktivnosti (poslovne, investicijske i financijske). Postoje dvije metode sastavljanja izvještaja o novčanim tokovima, a to su direktna i indirektna metoda.

Izvještaj o promjenama kapitala prikazuje strukturu kapitala i svih promjena na kapitalu kao što su dobit ili gubitak, dodatna ulaganja vlasnika, i sl.

Bilješke uz financijske izvještaje sadrže sve dodatne informacije kao što su informacije o strukturi i veličini zaliha, dugotrajne imovine, broju emitiranih dionica, njihovim nominalnim vrijednostima, i sl.

Postoji povezanost između financijskih izvještaja i Obrasca PD. Financijski rezultat (dobit ili gubitak) sadržan u financijskim izvještajima rezultat je ostvarenih prihoda i rashoda te utvrđene obveze poreza na dobit. Porez koji je sadržan u poreznoj prijavi dio je imovine i obveza sadržanih u bilanci i financijskog rezultata sadržanog u računu dobiti i gubitka. Porez koji je iskazan u bilanci utječe na financijski položaj poslovnog subjekta, a porez koji je iskazan u računu dobiti i gubitka utječe na njegovu uspješnost. Financijski rezultat je veza između bilance i računa dobiti i gubitka. Realnost bilance ovisi o realnosti financijskog rezultata. Porezni obveznik nastoji minimalizirati financijske obveze za porez, a pozitivni porezni učinci utječu na njegov financijski položaj i stanja koja se iskazuju u financijskim izvještajima (Antić i Idžojtić, 2009.). Slika 1. prikazuje povezanost financijskih izvještaja s Obrascem PD. U PD obrazac unose se stavke koje se odnose na ostvarene ukupne prihode i rashode u promatranj godini iz računa dobiti i gubitka. Utvrđena obveza poreza na dobit u obrascu PD evidentira se u bilanci u kratkoročnim obvezama i računu dobiti i gubitka. Nadalje, neto financijski rezultat utvrđen u računu dobiti i gubitka povezan je s bilancom na način da se isti evidentira u stavci pasive (kapital) te s izvještajem o promjeni glavnice. Plaćanjem se zatvara nastala obveza poreza na dobit te se navedeno reflektira na smanjenje aktive bilance, odnosno na smanjenje novca na žiroračunu. Također plaćanje porezne obveze vidljivo je i u izvještaju o novčanom toku kroz izdatke iz poslovnih aktivnosti.

Slika 1.: Povezanost finansijskih izvještaja

Izvor: prilagođeno prema Budimir (2016.)

4. POREZNI I RAČUNOVODSTVENI ASPEKT OPOREZIVANJA DOBITI NA PRIMJERU PODUZEĆA „XYZ d.o.o.“

Poduzeće XYZ d.o.o. osnovano je 30.5.2010. godine sa sjedištem u Požegi. Djelatnost poduzeća je proizvodnja i prodaja specijaliziranih alata. Trenutno je zaposleno 8 radnika. Poduzeće od osnutka kontinuirano ostvaruje dobit. Kako bi zadržali dobar financijski rezultat poduzeće konstantno ulaže u tehnologiju i obrazovanje radnika.

Tablica 1.: Raspored prihoda i rashoda

BR. KNJIŽENJA	OPIS	KONTO	IZNOS	
			DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	PRIJENOS PRIHODA			
	- prijenos prihoda	75-78	2.433.250,00	
	- raspored prihoda i rashoda	790		2.433.250,00
	PRIJENOS RASHODA			
	- prijenos rashoda	70-74		2.274.154,00
	- raspored prihoda i rashoda	790	2.274.154,00	
2.	UTVRĐIVANJE BRUTO DOBITI / GUBITKA			
	- raspored prihoda i rashoda	790	159.096,00	
	- bruto dobit	820		159.096,00

Sučeljavanjem ukupnih prihoda (zbroj vrijednosti konta od 75 do 78) i ukupnih rashoda (zbroj vrijednosti konta od 70 do 74) na kontu 790 Raspored prihoda i rashoda utvrđeno je da je poduzeće XYZ d.o.o. u razdoblju od 1.1.2017. do 31.12.2017. ostvarilo bruto dobit u vrijednosti od 159.096,00 kuna.

Tablica 2.: Račun dobiti i gubitka

Poslovni subjekt XYZ d.o.o. Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 1.1.2017. do 31.12.2017.		
I	POSLOVNI PRIHODI	2.433.250,00
	Prihodi od prodaje	2.433.250,00
II	POSLOVNI RASHODI	2.264.154,00
	Materijalni troškovi	934.404,00
	Troškovi osoblja	1.100.250,00
	Amortizacija	138.500,00
	Ostali troškovi	10.500,00
	Vrijednosna usklađenja	12.500,00
	Rezerviranja za mirovine, otpremnine i sl.	18.000,00
	Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	5.000,00
Ostali poslovni rashodi	45.000,00	
III	FINANCIJSKI PRIHODI	-
IV	FINANCIJSKI RASHODI	10.000,00
	Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	10.000,00
V	UKUPNI PRIHODI	2.433.250,00
VI	UKUPNI RASHODI	2.274.154,00
VII	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	159.096,00
	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	159.096,00
	GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-

Za ispunjavanje Obrasca PD (Prilog 1.) koriste se podatci iz računa dobiti i gubitka. Na prvoj stranici obrasca upisuju se podaci o poreznom obvezniku i razdoblje za koje se sastavlja porezna prijava.

Na drugoj stranici obrasca u poziciju I pod redni broj 1 (u daljnjem tekstu: r. br.) upisuju se ukupni prihodi u iznosu od 2.433.250,00 kuna iz računa dobiti i gubitka. Pod r.br. 2 upisuju se ukupni rashodi u iznosu od 2.274.154,00 kuna iz računa dobiti i gubitka. S obzirom da su prihodi veći od rashoda njihova razlika u iznosu od 159.096,00 kuna upisuje se pod r.br. 3.

U poziciju II upisuju se podaci koji povećavaju dobit. Pod r.br. 5 upisuje se ukupno porezno nepriznati trošak amortizacije za dva osobna automobila u iznosu od 15.000,00 kuna jer njihova pojedinačna nabavna vrijednost prelazi 400.000,00 kuna. Prema čl. 12. st. 13. ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) ako trošak nabave premašuje navedenu svotu, amortizacija iznad navedene svote priznaje se samo ako sredstvo služi isključivo za registriranu djelatnost najma ili prijevoza.

S obzirom da ova dva vozila ne služe za registriranu djelatnost najma ili prijevoza ne može se priznati amortizacija iznad 400.000,00 kuna.

U 2017. godini poduzeće je potrošilo 10.000,00 kuna za ugošćivanje poslovnih partnera. Prema čl. 7. st.1. ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) trošak reprezentacije priznaje se u visini od 50%. Prema tome poduzeće mora povećati poreznu osnovicu za iznos od 5.000,00 kuna (10.000 X 0,5) koji se upisuje pod r.br.6.

Pod r.br. 7 upisuje se iznos od 44.000,00 kuna koji predstavlja 30% porezno nepriznate amortizacije za 2 osobna automobila u vlasništvu poduzeća.

Poduzeće je u protekloj godini imalo i troškove za prometnu kaznu u iznosu od 500,00 kuna. Troškovi kazne za prekršaje i prijestupe prema čl. 7. st. 1 ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) povećavaju poreznu osnovicu i unose se u r.br. 11 Obrasca PD.

Poduzeće nema drugih troškova koji prema ZoPD povećavaju poreznu osnovicu. U r.br. 26 upisuje se ukupan iznos koji povećava poreznu osnovicu u iznosu od 64.500,00 kuna (15.000,00 + 5.000,00 + 44.000,00+500,00).

U poziciju III upisuju se podaci koji smanjuju dobit. U 2016. godini poduzeće je imalo vrijednosno usklađenje zaliha kao porezno nepriznat rashod u iznosu od 12.500,00 kuna. Tijekom 2017. godine te su zalihe prodane i stekli su se uvjeti iz čl. 6. st. 2 ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) da se priznaju kao porezno priznati rashod. Iznos od 12.500,00 kuna upisuje se u r.br. 30.

Nije bilo drugih prihoda odnosno troškova koji bi utjecali na smanjenje porezne osnovice pa se na r.br. 35 upisuje ukupno smanjenje dobiti u iznosu od 12.500,00 kuna.

U poziciju IV upisuje se porezna osnovica. Pod r.br. 36 upisuje se dobit nakon povećanja i smanjenja u iznosu od 211.096,00 kuna (159.096,00 + 64.500,00 – 12.500,00). S obzirom da poduzeće nema prenesenih poreznih gubitaka iznos iz r.br. 36 prepisuje se u r.br. 38.

Pozicija V se ne ispunjava jer nije ostvaren porezni gubitak.

U poziciju VI pod r.br. 42 upisuje se porezna osnovica iz r.br. 38 u iznosu od 211.096,00 kuna. Pod r.br. 43 upisuje se porezna stopa koja prema čl. 28 ZoPD (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16) za ovo poduzeće iznosi 12%. U r.br. 44 upisuje se porezna obveza koja se dobila množenjem porezne osnovice i porezne stope u iznosu od 25.331,52 kuna (211.096,00 X 0,12).

Pozicija VII se ne ispunjava jer poduzeće nije koristilo olakšice, oslobođenja ili poticaje.

U poziciju VIII u r.br. 56 upisuje se iznos uplaćenih predujmova za porez na dobit. Poduzeće je u 2017. godini imalo ukupno 22.800 kuna predujmova. U r.br. 57 upisuje se razlika za uplatu u iznosu od 2.531,52 kuna (25.331,52 – 22.800,00). U r.br. 59 upisuju se predujmovi za slijedeće porezno razdoblje u iznosu od 2.110,96 kuna (25.331,52 / 12 mjeseci).

Tablica 3.: Nalog za knjiženje 1. Računovodstveno praćenje utvrđivanja dobiti

BR. KNJIŽENJA	OPIS	KONTO	IZNOS	
			DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	PRIJENOS PRIHODA			
	- prijenos prihoda	75-78	2.433.250,00	
	- raspored prihoda i rashoda	790		2.433.250,00
	PRIJENOS RASHODA			
	- prijenos rashoda	70-74		2.274.154,00
	- raspored prihoda i rashoda	790	2.274.154,00	
2.	UTVRĐIVANJE BRUTO DOBITI / GUBITKA			
	- raspored prihoda i rashoda	790	159.096,00	
	- bruto dobit	820		159.096,00
3.	RASPORED DOBITI			
	- dobit prije oporezivanja	820	159.096,00	
	- porez na dobit	830		25.331,52
	- dobit nakon poreza	831		133.764,48
4.	DOBIT TEKUĆE GODINE			
	- dobit nakon poreza	831	133.764,48	
	- dobit tekuće godine	942		133.764,48
5.	PRIJENOS OBVEZE POREZA NA DOBIT			
	- porez na dobit	830	25.331,52	
	- obveza za porez na dobit	261		25.331,52
6.	ZATVARENJE OBVEZE POREZA NA DOBIT IZ PREDUJMA			
	- obveza za porez na dobit	261	22.800,00	
	- potraživanje za predujmove	1614		22.800,00
7.	PODMIRENJE OBVEZE POREZA NA DOBIT			
	- obveza za porez na dobit	261	2.531,52	
	- žiro račun	1000		2.531,52

Nakon utvrđivanja porezne obveze računa se dobit nakon oporezivanja. Kao što se može vidjeti u Obrascu PD dobit nakon odbitka poreza iznosi 133.764,48 kuna. Porezna obveza podmirena je dijelom iz predujmova za porez na dobit, a ostatak je plaćen sredstvima sa žiro računa. Iako je poduzeće ostvarilo dobit u prethodnoj godini, na Obrascu PD se može vidjeti da su veliki iznosi porezno nepriznatih rashoda koji povećavaju dobit, znatno veći nego iznosi koji smanjuju dobit. Kako bi se smanjila porezna obveza potrebno je smanjiti visoke iznose porezno nepriznatih rashoda.

5. ZAKLJUČAK

U Republici Hrvatskoj porez na dobit prvi put bio je reguliran posebnim zakonom tek 1994. godine kada se počeo primjenjivati Zakon o porezu na dobit. Sve do tada oporezivanje se temeljilo na Zakonu o neposrednim porezima iz 1990. godine. Od 1. siječnja 2005. god. u primjeni je novi ZoPD koji je do danas više puta izmijenjen.

Porezna osnovica proizlazi iz računovodstvene dobiti/gubitka koji nastaje kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit. Poreznu osnovicu rezidenta čini dobit ostvarena u tuzemstvu i inozemstvu, a nerezidenta samo dobit ostvarena u tuzemstvu. Obveza poreza na dobit utvrđuje se na Obrascu PD u koji se upisuju ukupni prihodi i rashodi iz računa dobiti i gubitka. Dobivena razlika sučeljavanjem prihoda i rashoda se uvećava/umanjuje prema propisima iz Pravilnika o porezu na dobit i ZoPD.

Kao što se može vidjeti na primjeru poduzeća „XYZ d.o.o.“ računovodstvena dobit se uvećava za iznose koji nisu porezno priznati odnosno umanjuje za porezno priznate prihode i rashode. Poduzeće XYZ d.o.o. imalo je velike iznose porezno nepriznatih rashoda, dok u isto vrijeme nije ili nije bilo u mogućnosti koristiti olakšice, oslobođenja ili poticaje. Posljedica toga je veća porezna dobit od računovodstvene dobiti za 52.000,00 kuna. Kako bi se u budućnosti izbjeglo plaćanje veće porezne obveze potrebno je dobro poznavati propise i voditi računa o porezno nepriznatim rashodima. Naime, neke stavke porezno nepriznatih rashoda se ne mogu izbjeći, ali ih se može minimalizirati koliko je god to moguće. Za primjer se mogu uzeti troškovi kazne za prekršaje i prijestupe u iznosu od 500,00 kuna koji nepotrebno povećavaju dobit. Isto tako mogu se smanjiti i troškovi amortizacije i nepriznati troškovi za osobni prijevoz kupnjom jeftinijeg vozila. Nadalje, visoki porezno nepriznati troškovi mogu utjecati i na situaciju u kojoj poduzetnik postaje obveznik plaćanja poreza na dobit iako je ostvario računovodstveni gubitak. Navedeno utječe na povećanje gubitka tekuće godine što zasigurno nije i ne bi trebao biti cilj obavljanja poduzetničke aktivnosti poslovnog subjekta.

LITERATURA

Knjige:

1. Bejaković, P., Jelčić, B. (2012.) Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
2. Brkanić, V., Filipović, C., T. (2018.) RRiF-ov računski plan za poduzetnike XXII. izdanje. Zagreb: Računovodstvo, revizija i financije
3. Gulin, D. et al. (2006.) Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda financijskog izvještavanja i poreznih propisa. Zagreb. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.

Časopisi:

4. Antić, A. P., Idžojić, I. (2009.) Privremene razlike i učinci na tekuću i buduću poreznu obvezu – odgođena i dospjela porezna obveza, odgođena i dospjela porezna imovina. Računovodstvo i porezi u praksi, 09 (3), str. 24 – 26.
5. Jurić, Đ. (2017.) Godišnji obračun poreza na dobitak za 2016. godinu – sastavljanje obrasca PD. Računovodstvo, revizija i financije, 17 (1) str. 118 – 170.
6. Jurić, Đ. (2017.) Sastavljanje računa dobiti i gubitka za 2016. godinu. Računovodstvo, revizija i financije, 17 (2) str. 62 – 84.
7. Jurić, Đ. (2017.) Sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja za statistiku za 2016. godinu. Računovodstvo, revizija i financije, 17 (3) str. 14 – 31.
8. Jurić, Đ. (2018.) Godišnji obračun poreza na dobitak za 2017. godinu – sastavljanje obrasca PD. Računovodstvo, revizija i financije, 18 (1) str. 129 – 177.

Web:

9. Budimir, V. (2016.) Računovodstvo za poduzetnike 1 – prezentacija, Veleučilište u Požegi
10. Corporate tax rate
URL: <https://tradingeconomics.com/euro-area/corporate-tax-rate> [17.03.2018.]
11. Državni zavod za statistiku (2017.) Statistički ljetopis Republike Hrvatske. Zagreb: Državni zavod za statistiku. URL: <https://www.dzs.hr/> [17.03.2018.]
12. Državni zavod za statistiku (2016.) Statistički ljetopis Republike Hrvatske. Zagreb: Državni zavod za statistiku. URL: <https://www.dzs.hr/> [17.03.2018.]

13. European Commission (2017.) Taxation Trends in the European Union 2017. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/economic-analysis-taxation/taxation-trends-eu-union_en [15.04.2018.]
14. Ministarstvo financija (2008.-2017.) Godišnje izvješće. Zagreb: Ministarstvo financija. URL: <http://www.mfin.hr/hr/godisnjaci-ministarstva> [15.04.2018.]
15. Narodne novine (2005.) Pravilnik o porezu na dobit (NN 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18). URL: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro23 [03.03.2018.]
16. Narodne novine (2004.) Zakon o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16). URL: <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit> [03.03.2018.]
17. Narodne novine (2005.) Zakon o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16). URL: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-računovodstvu> [03.03.2018.]

POPIS TABLICA:

Tablica 1.: Raspored prihoda i rashoda	20
Tablica 2.: Račun dobiti i gubitka	21
Tablica 3.: Nalog za knjiženje 1. Računovodstveno praćenje utvrđivanja dobiti	23

POPIS SLIKA:

Slika 1.: Povezanost financijskih izvještaja	19
--	----

POPIS GRAFIKONA:

Grafikon 1.: Kretanje stope poreza na dobit u Hrvatskoj.....	4
Grafikon 2.: Kretanje proračunskih prihoda od poreza na dobit.....	10
Grafikon 3.: Visina porezne stope u zemljama EU	11
Grafikon 4.: Udio prihoda od poreza na dobit u bruto društvenom proizvodu	12

POPIS SHEMA:

Schema 1.: Utvrđivanje financijskog rezultata	13
---	----

POPIS KRATICA:

i sl. – i slično

NN – Narodne novine

ZoPD – Zakon o porezu na dobit

Pravilnik – Pravilnik o porezu na dobit

tzv. – Takozvani

i dr. – I drugo

Čl. – Članak

St. – Stavak

PDV – Porez na dodanu vrijednost

EU – Europska unija

BDP – Bruto društveni proizvod

Obrazac PD – Obrazac za prijavu poreza na dobit

R.br. – Redni broj

PRILOG 1.: Obrazac PD

MINISTARSTVO FINANCIJA						OBRAZAC PD	
POREZNA UPRAVA						2017	
Područni ured:	POŽEGA						
Ispostava:	POŽEGA						
PRIJAVA POREZA NA DOBIT							
za razdoblje od 1.1.2017. do 31.12.2017.							
<small>(dan, mjesec, godina) (dan, mjesec, godina)</small>							
Podaci o poreznom obvezniku							
Naziv/ime i prezime poreznog obveznika						OIB	
XYZ d.o.o.						1234567891011	
Adresa sjedišta:	Kralja Držislava 9, 34 000 Požega						
Naselje:	Požega						
Ulica i kućni broj:	Kralja Držislava 9						
Računi kod banaka (naziv i sjedište):							
HR0141350069784665214 PRIVREDNA BANKA ZAGREB, Radnička 50, 10000 Zagreb							
Šifra djelatnosti i naziv djelatnosti:							
2573							
Broj zaposlenih na osnovi stvarnih sati rada (cijeli broj) na kraju poreznog razdoblja:						8	
Potvrda primitka prijave (popunjava Porezna uprava)							
(nadnevak)			M.P.			(potpis)	

IZVOR: rrif.hr

UTVRĐIVANJE POREZNE OSNOVICE I POREZNE OBVEZE		
		u kunama i lipama
R. br.	Opis	Svota
I. DOBIT/GUBITAK IZ RAČUNA DOBITI I GUBITKA		
1.	UKUPNI PRIHODI	2.433.250,00
2.	UKUPNI RASHODI	2.274.154,00
3.	DOBIT (r. br. 1. - r. br. 2.)	159.096,00
4.	GUBITAK (r. br. 2. - r. br. 1.)	0,00
II. POVEĆANJE DOBITI/SMANJENJE GUBITKA		
5.	Amortizacija (čl. 12. st. 13., 16., 17., 18. i 19. Zakona)	15.000,00
6.	50% troškova reprezentacije (čl. 7. st. 1. t. 3. Zakona)	5.000,00
7.	Iznos nepriznatih troškova za osobni prijevoz (čl. 7. st. 1. t. 4. Zakona)	44.000,00
8.	Manjkovi na imovini iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske gospodarske komore, odnosno Hrvatske obrtničke komore (čl. 7. st. 1. t. 5. Zakona)	
9.	Rashodi utvrđeni u postupku nadzora (čl. 7. Zakona)	
10.	Troškovi prisilne naplate poreza i drugih davanja (čl. 7. st. 1. t. 6. Zakona)	
11.	Troškovi kazni za prekršaje i prijestupe (čl. 7. st. 1. t. 7. Zakona)	500,00
12.	Zatezne kamate između povezanih osoba (čl. 7. st. 1. t. 8. Zakona)	
13.	Povlastice i drugi oblici imovinskih koristi (čl. 7. st. 1. t. 9. Zakona)	
14.	Rashodi darovanja iznad propisanih svota (čl. 7. st. 1. t. 10. Zakona)	
15.	Kamate na zajmove dioničara i članova društva (čl. 8. Zakona)	
16.	Kamate između povezanih osoba (čl. 14. Zakona)	
17.	Rashodi od nerealiziranih gubitaka (čl. 7. st. 1. t. 1. Zakona)	
18.	Amortizacija iznad propisanih stopa (čl. 12. st. 5. i 6. Zakona i čl. 22. Pravilnika)	
19.	Iznos povećanja porezne osnovice zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice (čl. 16. Zakona)	
20.	Vrijednosno usklađenje i otpis potraživanja (čl. 9. Zakona)	
21.	Vrijednosno usklađenje zaliha (čl. 10. Zakona)	
22.	Vrijednosno usklađenje financijske imovine (čl. 10. Zakona)	
23.	Troškovi rezerviranja (čl. 11. Zakona)	
24.	Povećanja porezne osnovice za sve druge rashode (čl. 7. st.1. t. 13. Zakona) i ostala povećanja	
25.	Povećanja dobiti za ostale prihode i druga povećanja dobiti (čl. 17. st. 5., 6. i 7. Zakona, čl. 6. st. 7. Zakona i čl. 12.a Pravilnika)	
26.	UKUPNA POVEĆANJA DOBITI/SMANJENJA GUBITKA (red. br. 5. do 25.)	64.500,00

IZVOR: rrif.hr

III. SMANJENJE DOBITI/POVEĆANJE GUBITKA		
27.	Prihodi od dividendi i udjela u dobiti (čl. 6. st. 1. t. 1. Zakona)	
28.	Nerealizirani dobiti (čl. 6., st. 1., toč. 2. Zakona)	
29.	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja (čl. 6. st. 1. t. 3. Zakona)	
30.	Ostali rashodi ranijih razdoblja (čl. 6., st. 2. Zakona)	12.500,00
31.	Smanjenje dobiti za ostale prihode	
32.	Smanjenje dobiti zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice (čl. 16. Zakona)	
33.	Trošak amortizacije koji ranije nije bio priznat (čl. 6. st. 1. t. 4. Zakona)	
34.	Ukupni iznos državnih potpora, čl. 6. st. 1. t. 5. (r. br. 34.1. i r. br. 34.2.)	
34.1.	Državna potpora za obrazovanje i izobrazbu (čl. 14. Pravilnika)	
34.2.	Državna potpora za istraživačko razvojne projekte (čl.15. Pravilnika)	
35.	UKUPNA SMANJENJA DOBITI/POVEĆANJA GUBITKA (r. br. 27. do 34.)	12.500,00
IV. POREZNA OSNOVICA		
36.	Dobit / gubitak nakon povećanja i smanjenja (r. br. 3. + r. br. 26. – r. br. 35.) ili (r. br. 4. – r. br. 26. + r. br. 35.)	211.096,00
37.	Preneseni porezni gubitak (čl. 17. Zakona)	
38.	Porezna osnovica (r. br. 36. - r. br. 37.)	211.096,00
V. POREZNI GUBITAK		
39.	Dobit / gubitak nakon povećanja i smanjenja (r. br. 3. + r. br. 26. – r. br. 35.) ili (r. br. 4. – r. br. 26. + r. br. 35.)	
40.	Preneseni porezni gubitak (čl. 17. Zakona)	
41.	Porezni gubitak za prijenos (r. br. 39. - r. br. 40.)	
VI. POREZNA OBVEZA		
42.	Porezna osnovica (r. br. 38.)	211.096,00
43.	Porezna stopa (čl. 28. Zakona)	12,00%
44.	Porezna obveza (r. br. 42. x r. br. 43.)	25.331,52
VII. POREZNE OLAKŠICE, OSLOBOĐENJA I POTICAJI		
45.	Olakšice i oslobođenja za potpomognuta područja (r. br. 46. + r. br. 47.)	
46.	Olakšice i oslobođenja na području Grada Vukovara (čl. 28.a st. 1. Zakona i čl. 42. Pravilnika)	
47.	Olakšice i oslobođenja na području I. skupine (čl. 28.a st. 2. Zakona i čl. 42. Pravilnika)	

IZVOR: rrif.hr

49.	Olakšice prema čl. 8., 9., 25. i 26. Zakona o poticanju ulaganja i čl. 43.a st. 1. i 2. Pravilnika (r. br. 49.1. + r. br. 49.2. + r. br. 49.3. + r. br. 49.4.)	
49.1.	Iznos olakšice za mikropoduzetnike uz primjenu umanjene stope za 50%	
49.2.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 50%	
49.3.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 75%	
49.4.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 100%	
50.	Olakšice prema čl. 25. Zakona o poticanju ulaganja i čl. 43.a st. 3. Pravilnika (r. br. 50.1. + r. br. 50.2. + r. br. 50.3. + r. br. 50.4.)	
50.1.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 50%	
50.2.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 65%	
50.3.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 85%	
50.4.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 100%	
51.	Ukupni iznos poticanja investicija (r. br. 49. + r. br. 50.)	
52	Ukupni iznos olakšica, oslobođenja i poticaja (r. br. 45. + r. br. 51.)	

VIII. POREZNA OBEVA NAKON ODBITKA OLAKŠICA, OSLOBOĐENJA I POTICAJA		
53.	Porezna obveza (r. br. 44. - r. br. 52.)	25.331,52
54.	Uračunavanje poreza plaćenog u inozemstvu (čl. 30. Zakona)	
55.	Porezna obveza (r. br. 53. - r. br. 54.)	25.331,52
56.	Uplaćeni predujmovi	22.800,00
57.	Razlika za uplatu (r. br. 55. - r. br. 56.)	2.531,52
58.	Razlika za povrat (r. br. 56. - r. br. 55.)	
59.	Predujmovi za sljedeće porezno razdoblje (čl. 47. st. 3. t. 59. Pravilnika)	12
		2.110,96

ZA ISTINITOST I VJERODOSTOJNOST PODATAKA JAMČIM VLASTITIM POTPISOM

Nadnevak

(potpis poreznog obveznika / opunomoćenika / poreznog savjetnika)

IZVOR: rrif.hr

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, **Filip Oroz**, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog pod naslovom **Utvrđivanje obveze poreza na dobit u Hrvatskoj** te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 05.06.2018.

Filip Oroz
